

ที่ สศ ๐๐๐๑ / ๑๘๗๑

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐
๑๒๐ ม.๓ อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๒ และ ๓
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๕

๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง บทบาทของภาคประชาสังคม
ในการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยคณะทำงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดำเนินการศึกษาและรับฟังความเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของภาคประชาสังคมในการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จากภาคีต่างๆ ทุกภาคส่วน เพื่อสังเคราะห์และสรุปเป็นข้อเสนอแนะ เรื่อง บทบาทของภาคประชาสังคมในการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อันนำไปสู่การพัฒนาและส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของประเทศอย่างเป็นเอกภาพ และเชื่อมโยงในภาพรวมของทุกหน่วยงาน

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้พิจารณาผลการดำเนินงานของคณะทำงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในประเด็นดังกล่าว มีมติเห็นชอบเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง บทบาทของภาคประชาสังคมในการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ต่อคณะรัฐมนตรี โดยมีสาระสำคัญของความเห็นและข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

๑. ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี

๑.๑ รัฐบาลควรมียุทธศาสตร์การปลูกฝังจิตสำนึกของคนไทยในเรื่องประชาสังคมให้คนไทยทุกคนมีจิตสำนึกว่าเราเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและสร้างสรรค์สังคม ให้สังคมของเรามีความสงบเรียบร้อย เป็นสังคมคุณธรรม มีความเมตตาเอื้ออาทรต่อกัน

๑.๒ รัฐบาลควรมียุทธศาสตร์การรวมกลุ่มที่หลากหลายด้วยความสมัครใจ เป็นองค์การประชาสังคมซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อประชาชนและสังคมอย่างชัดเจนและแท้จริง มีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ มีการจัดการที่มีประสิทธิผล มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ และเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของประชาชน

/ ๑.๓ รัฐบาล...

๑.๓ รัฐบาลควรมียุทธศาสตร์ส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์การประชาสังคม โดยให้การส่งเสริมทั้งในด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ วิชาการ ขวัญและกำลังใจ เพื่อให้องค์การประชาสังคมสามารถบริหารและดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ประสิทธิผล

๑.๔ รัฐบาลควรมียุทธศาสตร์ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายประชาสังคม ควรมีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์การประชาสังคม ทั้งในระดับชาติ และในระดับจังหวัด เพื่อเป็นการส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์การประชาสังคม ให้มีกลไกขององค์การประชาสังคมเป็นองค์การประชาสังคมทั้งในระดับชาติและระดับจังหวัด โดยมีกฎหมายรับรองและมีงบประมาณสนับสนุน

๑.๕ รัฐบาลควรมียุทธศาสตร์ส่งเสริมอาสาสมัครเพื่อสังคม ซึ่งเป็นบุคคลซึ่งอาสาเข้ามาช่วยเหลือสังคมด้วยความสมัครใจ เสียสละ โดยการพัฒนาอาสาสมัครให้มีความรู้ ความสามารถ อุทิศการณ และคุณธรรม เพื่อจะได้เป็นกำลังสำคัญของสังคมในการป้องกันแก้ไขปัญหาสังคม การพัฒนาสังคม การส่งเสริมความมั่นคงของชาติ

๑.๖ รัฐบาลควรมียุทธศาสตร์การส่งเสริมธุรกิจเพื่อสังคม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนธุรกิจเอกชน ให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม Corporate Social Responsibility หรือ CSR มีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหาสังคม การพัฒนาสังคม การส่งเสริมความมั่นคงของชาติ เพื่อร่วมกันสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม สังคมที่ทุกฝ่ายอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

๑.๗ รัฐบาลควรมียุทธศาสตร์ระบบพัฒนาการประสานงาน ระหว่างภาคส่วนต่างๆ ที่ส่งเสริมประชาสังคม คือ ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน เพื่อการผนึกกำลังของภาคส่วนที่สำคัญของสังคมทั้ง ๔ ภาคส่วน ให้มีการประสานงาน ร่วมมือและร่วมใจกันอย่างใกล้ชิด

๒. ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อองค์การประชาสังคม

๒.๑ องค์การเอกชนควรจะมีการพัฒนาให้เป็นองค์การประชาสังคมที่สร้างสรรค์และพึงประสงค์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประชาชนและสังคมอย่างชัดเจนและแท้จริง การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ มีการจัดการที่มีประสิทธิผล มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ และเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของประชาชน

๒.๒ องค์การประชาสังคม จะต้องพัฒนาองค์การให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการบริหารและการจัดการ เป็นธรรมาภิบาล โปร่งใส ตรวจสอบได้ คณะกรรมการขององค์การจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเสียสละ ความซื่อสัตย์สุจริต

๒.๓ องค์การประชาสังคมจะต้องดำเนินงานให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชน สังคม และประเทศชาติ มีบทบาทที่สำคัญในการป้องกันแก้ไขปัญหาสังคม การพัฒนาสังคม การส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ

๒.๔ องค์การประชาสังคมควรส่งเสริมสนับสนุนอาสาสมัครเพื่อสังคม เพื่อให้อาสาสมัครเพื่อสังคมมีความรู้ ความสามารถ มีอุดมการณ์ มีความเสียสละ ยกย่อง ให้ขวัญและกำลังใจแก่อาสาสมัครเพื่อสังคม ที่มีผลงานดีเด่น ที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน สังคม และประเทศชาติ

๒.๕ องค์การประชาสังคมควรส่งเสริมการปลูกจิตสำนึกและค่านิยมเกี่ยวกับการให้ การมี
ความสุขด้วยการให้ ตามพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานเนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่
ในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๕ ดังนั้นองค์การประชาสังคม ควรส่งเสริมสนับสนุนการเผยแพร่และการปฏิบัติตาม
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ซึ่งมีหลักการที่สำคัญ ๓ ประการ และเงื่อนไขสำคัญ
๒ ประการ

๒.๖ องค์การประชาสังคมควรส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบัน
พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นแกนหลักของความมั่นคงของชาติ เผยแพร่ความสำคัญของสถาบันทั้งสาม
การแสดงความกตัญญูต่เวทีต่อสถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์

๒.๗ องค์การประชาสังคมควรมีบทบาทและส่วนร่วมในการส่งเสริมการศึกษา เพื่อให้การ
จัดการศึกษาของไทยมีคุณภาพ เป็นปัจจัยและยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาคนไทยให้มีคุณธรรมและ
คุณภาพ พัฒนาสังคมให้มีความสงบเรียบร้อย พัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญมั่นคงก้าวหน้าอย่างบูรณาการ
และยั่งยืนในทุกด้าน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมืองและการปกครอง

๒.๘ องค์การประชาสังคม ควรมีบทบาทและส่วนร่วมในการส่งเสริมศาสนาโดยเฉพาะ
พระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติ ร่วมกันรณรงค์ให้ตระหนักถึงความสำคัญของศาสนา ให้มีความรู้
ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่นับถือ ส่งเสริมความ
ร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างศาสนิกชนของศาสนาต่างๆ เพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม
สังคมแห่งความเมตตาเอื้ออาทรต่อกัน สังคมที่ทุกคนทุกฝ่ายอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

๒.๙ องค์การประชาสังคมควรมีบทบาทและส่วนร่วมในการส่งเสริมวัฒนธรรมรณรงค์และ
ร่วมกันอนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ ส่งเสริมค่านิยมที่ถูกต้องและพึงประสงค์ เช่น ค่านิยมใน
การทำความดี ค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริตต่อต้านการทุจริต ส่งเสริมการปฏิบัติตามวัฒนธรรมที่พึงประสงค์
คือ วัฒนธรรมเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ วัฒนธรรมประชาธิปไตย วัฒนธรรมในการทำงาน
วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต วัฒนธรรมอยู่ร่วมกันในสังคม

(รายละเอียดความเห็นและข้อเสนอแนะปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย)

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากผลการพิจารณาเป็นประการใด ขอได้โปรดแจ้งให้ทราบ
ในโอกาสแรกด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายเอกาส เตพละกุล)

ประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักกิจการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

โทร. ๐ - ๒๑๔๑ - ๓๒๑๐

โทรสาร ๐ - ๒๑๔๓ - ๙๗๑๔ - ๑๕

บทสรุปผู้บริหาร

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เรื่อง บทบาทของภาคประชาสังคมในการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

๑. ความเป็นมา

คณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้พิจารณาเห็นว่า การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาคน สังคม และประเทศชาติ ภาคประชาสังคมซึ่งเป็นภาคหนึ่งของสังคม มีบทบาทที่สำคัญในการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมประชาสังคม พ.ศ. ๒๕๕๑ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนเป็นประชาสังคม รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคประชาสังคม มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการพัฒนา คณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์บทบาทของภาคประชาสังคมในการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อเสนอต่อสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณา เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

๒. การดำเนินงาน

คณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดำเนินการจัดการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากภาคส่วนต่างๆ โดยจัดการสัมมนาในภาคกลาง ณ โรงแรมรามาดาพลาซ่า แม่น้ำริเวอร์ไซด์ ถนนเจริญกรุง กรุงเทพมหานคร และภาคเหนือ ณ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ในหัวข้อเรื่อง “การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กับการปฏิรูปประเทศไทย” ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมกาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี และภาคใต้ ณ โรงแรมเดอะทวิน โลดส์ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราชในหัวข้อเรื่อง “บทบาทของภาคประชาสังคมในการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม”

วันพฤหัสบดีที่ ๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๔ และวันอังคารที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ คณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาจัดทำความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง “บทบาทของภาคประชาสังคมในการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม” เพื่อเสนอต่อสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พิจารณาเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

๓. สารสำคัญและข้อวิเคราะห์

๓.๑ ความหมายของประชาสังคม

คำว่า “ประชาสังคม” (civil society) ได้มีผู้ให้ความหมายที่แตกต่างกันและมีความหมายได้หลายนัย ในนัยแรกประชาสังคมเป็นกระบวนการทางสังคม (social movement) ในอีกนัยหนึ่งประชาสังคมเป็นภาคหนึ่ง (sector) ของสังคม อีกนัยหนึ่งประชาสังคมหมายถึงสังคมในอุดมคติหรือสังคมที่พึงปรารถนา (ideal society) และอีกนัยหนึ่งประชาสังคมหมายถึง องค์การที่เรียกว่า องค์การประชาสังคม (civil society organization)

๓.๒ ประชาสังคมในความหมายของกระบวนการทางสังคม

ประชาสังคมในความหมายของกระบวนการทางสังคม (social movement) หมายถึง กระบวนการทางสังคมที่จะปลูกฝังจิตสำนึกประชาสังคมในบรรดาประชาชน จัดตั้งองค์การประชาสังคมที่เข้มแข็ง สร้างเครือข่ายประชาสังคมให้แพร่หลาย เพื่อให้ประชาชนในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม ได้รับประโยชน์และความสุขอย่างทั่วถึง ปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องและเป็นธรรม สร้างสังคมที่สงบเรียบร้อย มีความเอื้ออาทรร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน ไม่ใช่เกิดขึ้นจากการจัดตั้งของรัฐ โดยประชาชนไม่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ทั้งนี้กระบวนการที่จะเป็นประชาสังคม จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สำคัญ ๓ ประการ คือ การมีจิตสำนึกประชาสังคม องค์การประชาสังคม และการรวมตัวขององค์การประชาสังคม ในทุกระดับ

๓.๓ ประชาสังคมในความหมายของภาคหนึ่งในสังคม

ได้มีผู้แบ่งสังคมออกเป็น ๓ ภาค ซึ่งประกอบด้วยภาครัฐหรือรัฐบาล (government sector) ภาคธุรกิจ (business sector) ได้แก่ นักธุรกิจ บริษัท ร้านค้า และองค์การทางธุรกิจ และภาคประชาชนหรือภาคประชาสังคม (civil society sector) ได้แก่ องค์การเอกชน องค์การประชาชน องค์การประชาสังคม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสาธารณประโยชน์ สาธารณกุศล การสังคมสงเคราะห์ การแก้ไขปัญหาสังคม การพัฒนาสังคม โดยเป็นองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไร (non-profit organizations) โดยภาครัฐบาล ภาคธุรกิจ ภาคประชาชน และภาคประชาสังคม ต่างมีบทบาทที่สำคัญที่ทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์และความสุข สังคมมีความสงบเรียบร้อย ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนและสมดุลง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างภาคประชาชนและภาคประชาสังคมของเราให้เข้มแข็ง ให้เป็นพลังอำนาจที่สาม (Third force) ที่จะกำกับดูแลไม่ให้ภาครัฐบาลใช้อำนาจของรัฐในการแสวงหาประโยชน์ตนเองและพรรคพวกด้วยการทุจริตคอร์รัปชัน ด้วยการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมโดยไม่ฟังเสียงและความคิดเห็นส่วนใหญ่ที่ถูกต้องของประชาชน และจะต้องหาทางกำกับดูแลการประกอบการของนักธุรกิจที่เอาไรต์เอาเปรียบประชาชนผู้บริโภคที่ร่วมมือกับข้าราชการและนักการเมืองที่ทุจริตคอร์รัปชัน โกงบ้านโกงเมือง

๓.๔ ประชาสังคมในความหมายของสังคมในอุดมคติหรือสังคมที่พึงปรารถนา

สังคมที่เป็นประชาสังคม (civil society) ซึ่งเป็นสังคมในอุดมคติหรือสังคมที่พึงปรารถนา (ideal society) ทั้งนี้ประชาสังคมจึงต้องมีลักษณะที่ทำให้สังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารบ้านเมือง และสังคมอย่างแท้จริง ใช้สิทธิ และปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องและเป็นธรรม ได้รับประโยชน์และความสุขอย่างทั่วถึง สังคมมีความสงบเรียบร้อย มีความเอื้ออาทรร่วมทุกข์ร่วมสุขต่อกัน มีความรักสามัคคี มีความเจริญ มั่นคงก้าวหน้าอย่างยั่งยืนและสมดุล

๓.๕ ประชาสังคมในความหมายขององค์การประชาสังคม

ในปัจจุบันองค์การสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศหลายองค์การ ได้พยายามที่จะให้มีองค์การประชาสังคม (civil society organization) ที่เข้มแข็งให้แพร่หลาย เพื่อให้มีบทบาทในการทำงานคู่เคียงกับรัฐบาล ทั้งนี้้องค์การเอกชนที่จะเป็นองค์การประชาสังคม ควรมีลักษณะดังนี้

- ๑) มีวัตถุประสงค์เพื่อประชาชนและสังคมอย่างแท้จริง (good objective)
- ๒) มีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ (good administration)
- ๓) มีการจัดการที่มีประสิทธิผล (good management)
- ๔) มีความโปร่งใสตรวจสอบได้และมีความรับผิดชอบ (transparency and accountability)
- ๕) เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาและยอมรับของประชาชน (acceptability)

๓.๖ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมประชาสังคมเพื่อการพัฒนา

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมประชาสังคมเพื่อการพัฒนา พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กล่าวถึงเหตุผลที่มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับนี้ว่า

“โดยที่ปัจจุบันมีการรวมตัวกันของประชาชนเป็นกลุ่ม บุคคล หรือองค์การเอกชนในรูปแบบต่างๆ เพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมอันมีลักษณะเป็นประชาสังคม ซึ่งถือเป็นทุนทางสังคมที่สำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ ให้มีความมั่นคง เข้มแข็ง และอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข จึงสมควรกำหนดมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมตัวกันของประชาชนเป็นประชาสังคม รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคม” ทั้งนี้ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมประชาสังคมเพื่อการพัฒนา พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้อธิบายความหมายของคำว่า “ประชาสังคม” และ “การส่งเสริมประชาสังคมเพื่อการพัฒนา” ดังนี้

“ประชาสังคม” หมายความว่ากลุ่มของประชาชน ซึ่งมีจิตสำนึกคุณธรรม เพื่อการรวมตัวกันเป็นคณะบุคคล องค์การพัฒนาเอกชนหรือองค์การเอกชนอื่น ด้วยความสมัครใจ เพื่อดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและสังคม

“การส่งเสริมประชาสังคมเพื่อการพัฒนา” หมายความว่ารวมถึงการดำเนินการปลูกฝังจิตสำนึกของประชาชนให้มีคุณธรรม เสียสละ เพื่อส่วนรวมและพึ่งพาตนเอง สนับสนุนการรวมกลุ่มที่หลากหลาย

โดยสมัครใจ ส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรด้านประชาสังคม ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายประชาสังคม ส่งเสริมอาสาสมัครเพื่อสังคม และธุรกิจเพื่อสังคม ตลอดจนพัฒนาระบบการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรด้านประชาสังคม อาสาสมัครเพื่อสังคม องค์กรธุรกิจที่ดำเนินธุรกิจเพื่อสังคม ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความ เป็นอิสระในการดำเนินกิจกรรมที่ไม่ขัดต่อแนวนโยบายแห่งรัฐ”

๓.๗ ประเภทขององค์การประชาสังคม

หากแบ่งตามวัตถุประสงค์ขององค์การประชาสังคม อาจแบ่งองค์การประชาสังคม ได้เป็น ๕ ประเภท ดังนี้

- ๑) องค์การประชาสังคมเพื่อการสังคมสงเคราะห์
- ๒) องค์การประชาสังคมเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม
- ๓) องค์การประชาสังคมเพื่อการพัฒนาสังคม
- ๔) องค์การประชาสังคมเพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชาติ
- ๕) องค์การประชาสังคมเพื่อเป็นศูนย์ประสานงาน

หากแบ่งตามวิธีการทำงาน อาจแบ่งองค์การประชาสังคมเป็น ๓ ประเภท คือ

- ๑) องค์การประชาสังคมที่ทำงานเชิงรับ (reactive)
- ๒) องค์การประชาสังคมที่ทำงานเชิงรุก (proactive)
- ๓) องค์การประชาสังคมที่ทำงานด้วยความรุนแรงและก้าวร้าว (aggressive)

๓.๘ จุดแข็งและจุดอ่อนขององค์การประชาสังคม

- ๑) จุดแข็งขององค์การประชาสังคม ซึ่งเป็นข้อได้เปรียบ มีดังนี้
 - ๑.๑) มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานมากกว่าหน่วยราชการ เพราะไม่ต้องขึ้นอยู่กับกฎ ข้อบังคับ และระเบียบปฏิบัติต่างๆ ที่ทำให้การปฏิบัติงานล่าช้า เสียเวลา ไม่ทันกับเหตุการณ์
 - ๑.๒) มีกรรมการและอาสาสมัครผู้มีความรู้ความสามารถในหลายด้าน มีอุดมการณ์ในการทำงาน มีคุณธรรมและความเสียสละ หลายคนเป็นอดีตข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ผู้มีความรู้และประสบการณ์
 - ๑.๓) มีวัตถุประสงค์และนโยบายที่ชัดเจน เพื่อประโยชน์แก่ประชาชน สังคม และประเทศชาติ
 - ๑.๔) บางองค์การสามารถระดมทรัพยากรทางสังคม เช่น เงิน วัสดุ อุปกรณ์ อาสาสมัคร ประชาชนมาช่วยงาน
 - ๑.๕) ทำงานใกล้ชิดกับประชาชน ทำให้มีความรู้ความเข้าใจต่อความต้องการและปัญหาของประชาชนได้ดี จึงทำงานได้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และแก้ปัญหาของประชาชนได้ถูกต้อง

๑.๖) โอกาสในการทุจริตคอร์รัปชันมีน้อยกว่าหน่วยราชการ เพราะไม่ได้บริหารงานด้วยอำนาจของกฎหมาย แต่บริหารงานด้วยคุณธรรม ความรู้ ความสามารถ

๑.๗) องค์การประชาสังคมจัดตั้งโดยประชาชน บริหารโดยประชาชน ทำงานเพื่อประโยชน์ของประชาชน จึงเป็นองค์การที่ถูกต้องตามหลักประชาธิปไตย

๒) จุดอ่อนขององค์การประชาสังคม ซึ่งเป็นข้อเสียเปรียบ มีดังนี้

๒.๑) หลายองค์การขาดเจ้าหน้าที่ประจำผู้มีความรู้ ความสามารถ องค์การประชาสังคมจำนวนไม่น้อยจะมีแต่กรรมการและอาสาสมัคร ซึ่งไม่มีเวลาที่จะทำงานได้อย่างเต็มที่

๒.๒) หลายองค์การขาดงบประมาณในการดำเนินงาน ขาดความรู้ ความสามารถ ในการรณรงค์หาเงิน

๒.๓) ไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลและหน่วยราชการเท่าที่ควร

๒.๔) ไม่ได้รับการยอมรับจากหน่วยราชการบางแห่ง และข้าราชการบางคนที่มีมองว่าองค์การเอกชนหรือองค์การประชาสังคม ทำให้เกิดปัญหาและเพิ่มภาระหน้าที่ให้

๒.๕) หลายองค์การขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผล ทำให้ขาดการวางแผนที่ดี ขาดการบริหารและการจัดการที่โปร่งใส ไม่สามารถตรวจสอบได้ ขาดธรรมาภิบาล

๒.๖) หลายองค์การขาดสถานที่ทำงานที่เหมาะสม ขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน

๒.๗) ขาดการตรวจสอบเหมือนหน่วยงานทางราชการ มีบุคคลบางคนเข้ามาเป็นกรรมการและอาสาสมัครโดยไม่มีอุดมการณ์เพื่อประโยชน์ส่วนรวม แต่จะเข้ามาทำงานเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว ทำให้เกิดการทุจริตและการบริหารงานที่ไม่ชอบธรรม องค์การประชาสังคมบางแห่งมีการเลือกตั้งประธานและกรรมการโดยการทุจริต โดยการเลือกตั้งที่ไม่ชอบธรรม

๓.๙ บทบาทขององค์การประชาสังคมในภาวะสังคมที่เปลี่ยนแปลง

ในภาวะสังคมที่เปลี่ยนแปลง องค์การประชาสังคมควรจะปรับบทบาทให้สอดคล้องกับภาวะสังคมที่เปลี่ยนแปลง ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ที่สำคัญที่สุดองค์การประชาสังคมจะต้องพัฒนาองค์กรของตนให้เข้มแข็ง มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ได้ประสิทธิผล มียุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการที่เหมาะสม มีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการอย่างเข้มแข็งจริงจัง บทบาทขององค์การประชาสังคมในภาวะที่สังคมเปลี่ยนแปลงจะต้องดำเนินการในเชิงรุก (proactive) ไม่ใช่ทำงานเชิงรับ (reactive) เท่านั้น บทบาทขององค์การประชาสังคมที่สำคัญ ได้แก่ บทบาทในด้านสังคม สงเคราะห์ การแก้ไขปัญหาสังคม การพัฒนาสังคม การส่งเสริมความมั่นคงของชาติ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและการประสานงาน

๓.๑๐ บทบาทขององค์การประชาสังคมในการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นปัจจัยและยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาคน สังคม และประเทศชาติ เป็นรากฐานที่สำคัญของประเทศ เป็นเสมือนเสาหลักสามต้นที่ช่วยค้ำจุนความเจริญมั่นคงของประเทศ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับประเทศชาติและประชาชน มีข้อความดังนี้

“ประเทศชาติ ประกอบด้วย ผืนแผ่นดินกับประชาชน และผืนแผ่นดินนั้น เป็นที่เกิดที่อาศัยที่อำนวยความสะดวก สุข ความมั่นคงแก่ประชาชนให้สามารถรวมอยู่เป็นปึกแผ่นเป็นชาติได้ คตินี้เป็นที่ตระหนักในใจและยอมรับนับถือกันมานานแล้วแต่อดีตถึงปัจจุบัน และน่าจะยังเป็นเช่นนั้นต่อไปในวันข้างหน้า ด้วยเหตุนี้ ประชาชนผู้อยู่ในแผ่นดิน จึงต้องมีหน้าที่ที่จะร่วมกันประกอบกรณียกิจ เพื่อป้องกันรักษาแผ่นดินไว้ให้ดำรงมั่นคงอยู่ตลอดไป”

พระบรมราโชวาทที่อัญเชิญมาแสดงว่าประชาชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของประเทศชาติ ประเทศชาติจะเจริญมั่นคงหรือเสื่อมอยู่ที่ประชาชน หากประชาชนส่วนใหญ่เป็นผู้ได้รับการศึกษาอย่างดี ทั้งการศึกษาทางโลกและทางธรรม ยึดมั่นในหลักธรรมของศาสนา เป็นผู้ที่ดีดี พุทธิ ทำดี เป็นผู้ที่มีวัฒนธรรมที่ดีงามในการทำงาน ในการดำรงชีวิต ก็เชื่อว่าประเทศจะเจริญรุ่งเรืองมั่นคงก้าวหน้า

บทบาทเกี่ยวกับการศึกษา

ปรากฏว่าการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมา ยังไม่ได้รับความสำเร็จเท่าที่ควร และยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพราะมุ่งแต่การปฏิรูปโครงสร้าง ยังมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการในการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะในการพัฒนาคุณภาพของคนไทย การพัฒนาคุณภาพของครู การพัฒนากระบวนการสอนและการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาอยู่ในระดับที่ต่ำ ขาดครูที่มีคุณภาพและจิตวิญญาณของความเป็นครู การจัดการศึกษาไม่มีคุณภาพ การศึกษาถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง ไม่ได้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ องค์การประชาสังคมจึงควรถือเป็นพันธกิจที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมและปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๖ ซึ่งได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษาไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข”

บทบาทเกี่ยวกับศาสนา

ในปัจจุบันมีปัญหาที่สำคัญที่เกี่ยวกับศาสนาหลายประการ อาทิ การห่างเหินจากศาสนาของประชาชนและเยาวชน การมีทัศนคติที่ผิดและไม่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนา เช่น เห็นว่าศาสนาไม่มีความสำคัญ ไม่มีความจำเป็น การขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนาที่ตนนับถือ การไม่ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ การขาดนโยบายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนในการอุปถัมภ์และ

คัมภีร์ของพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติ นโยบายของพรรคการเมืองต่างๆ ไม่ค่อยให้ความสนใจในเรื่องศาสนา ทั้งที่ศาสนาเป็นแกนหลักของความมั่นคงของชาติ มีการบ่อนทำลายศาสนา โดยเฉพาะพระพุทธศาสนาซึ่งต้องประสบภัยทั้งภัยภายในและภัยภายนอก ภัยภายนอกมาจากลัทธิศาสนาอื่น พวกวัตถุนิยมและบริโภคนิยม และผู้ที่ต่อต้านศาสนา ภัยภายในมาจากชาวพุทธทั้งบรรพชิตและฆราวาส ที่ไม่ได้ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ขาดความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ที่นับถือศาสนาต่างกัน มีผู้พยายามทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างชาวพุทธและชาวมุสลิม ชาวพุทธขาดจิตสำนึกในคุณูปการของพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติที่มีต่อประชาชน สังคม และประเทศชาติ องค์กรประชาสังคมจึงควรถือเป็นพันธกิจที่จะต้องมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับศาสนา ร่วมมือและผนึกกำลังกันในการส่งเสริมศาสนา โดยเฉพาะพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติ เพื่อให้สถาบันศาสนาและหลักธรรมของศาสนามีความเข้มแข็ง เป็นพลังของสังคมที่มีพลานุภาพที่จะช่วยป้องกันแก้ไขปัญหาการพัฒนาคน สังคม และประเทศชาติ เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งคุณธรรม สังคมแห่งความเมตตาเอื้ออาทรต่อกัน สังคมที่ทุกฝ่ายอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

บทบาทเกี่ยวกับวัฒนธรรม

ในปัจจุบันสังคมไทยกำลังเผชิญกับปัญหาวิกฤติวัฒนธรรมมากมาย ซึ่งเป็นเหตุให้มีปัญหาสังคมต่างๆ ตามมา อาทิ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหาการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรม ปัญหาความเสื่อมโทรมด้านศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาโรคเอดส์ ปัญหาครอบครัว ปัญหาเยาวชน ปัญหาความขัดแย้งในสังคม ปัญหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่สำคัญ มีอาทิ ความเจริญทางวัตถุ ล้าหน้าความเจริญทางจิตใจ ความเสื่อมโทรมทางด้านศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม การตกเป็นทาสของวัตถุนิยมและบริโภคนิยม ความเป็นไทยลดน้อยลง ขาดจิตสำนึกที่ดีในความเป็นไทย ขาดระเบียบและวินัย ความสัมพันธ์ในครอบครัวเปลี่ยนไป การแต่งกายเปลี่ยนไป ภาษาวิบัติมากขึ้น ประเพณีผิดเพี้ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ การลุ่มหลงในอบายมุขโดยเฉพาะการพนัน เยาวชนมีค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์และความประพฤติที่เบี่ยงเบน เช่น การมั่วสุมกันในทางที่ผิด การติดยาเสพติด การใช้ความรุนแรง การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งองค์กรประชาสังคมจึงควรถือเป็นพันธกิจที่จะต้องมีส่วนร่วมและมีบทบาทที่สำคัญในการป้องกันแก้ไขปัญหาวิกฤติวัฒนธรรม และร่วมมือในการส่งเสริมวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ ได้แก่ วัฒนธรรมเกี่ยวกับสถาบันชาติ วัฒนธรรมเกี่ยวกับสถาบันศาสนา วัฒนธรรมเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ วัฒนธรรมประชาธิปไตย วัฒนธรรมเกี่ยวกับการดำรงชีวิต วัฒนธรรมเกี่ยวกับการทำงาน และวัฒนธรรมเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคม

๓.๑๑ ยุทธศาสตร์การส่งเสริมประชาสังคมเพื่อการพัฒนา

ยุทธศาสตร์การส่งเสริมประชาสังคมเพื่อการพัฒนาควรกำหนดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมประชาสังคมเพื่อการพัฒนา พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามความหมายของการส่งเสริมประชาสังคมเพื่อการพัฒนาสังคม โดยกำหนดเป็น ๗ ยุทธศาสตร์ดังนี้

- ๑) ยุทธศาสตร์การปลูกฝังจิตสำนึกของประชาชนในเรื่องประชาสังคม
- ๒) ยุทธศาสตร์การรวมกลุ่มที่หลากหลายโดยสมัครใจ
- ๓) ยุทธศาสตร์ส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรด้านประชาสังคม
- ๔) ยุทธศาสตร์ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายประชาสังคม
- ๕) ยุทธศาสตร์ส่งเสริมอาสาสมัครเพื่อสังคม
- ๖) ยุทธศาสตร์ส่งเสริมธุรกิจเพื่อสังคม
- ๗) ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบการประสานงานระหว่างภาคส่วนต่างๆ ที่ส่งเสริมประชาสังคมเพื่อการพัฒนา

๔. ความเห็นและข้อเสนอแนะของภาคประชาสังคมในการส่งเสริมศาสนา และวัฒนธรรม

๔.๑ ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี

๑) รัฐบาลควรมียุทธศาสตร์การปลูกฝังจิตสำนึกของคนไทยในเรื่องประชาสังคม ให้คนไทยทุกคนมีจิตสำนึกว่าเราเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและสร้างสรรค์สังคม ให้สังคมของเรามีความสงบเรียบร้อย เป็นสังคมคุณธรรม มีความเมตตาเอื้ออาทรต่อกัน ประชาชนทุกอาชีพทุกศาสนาอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข โดยปฏิบัติตามวัฒนธรรมการดำรงชีวิต วัฒนธรรมการทำงาน วัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันในสังคม

๒) รัฐบาลควรมียุทธศาสตร์การรวมกลุ่มที่หลากหลายโดยความสมัครใจ เป็นองค์การประชาสังคมซึ่งมีคุณลักษณะ ดังนี้

- ๒.๑) มีวัตถุประสงค์เพื่อประชาชนและสังคมอย่างชัดเจนและแท้จริง
- ๒.๒) มีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ
- ๒.๓) มีการจัดการที่มีประสิทธิผล
- ๒.๔) มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้
- ๒.๕) เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของประชาชน

๓) รัฐบาลควรมียุทธศาสตร์ส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์การประชาสังคม โดยให้การส่งเสริมทั้งในด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ วิชาการ ขวัญและกำลังใจ เพื่อให้องค์การประชาสังคม สามารถบริหารและดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ประสิทธิผล มีผลงานที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน สังคม และประเทศชาติ

๔) รัฐบาลควรมียุทธศาสตร์ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายประชาสังคม ควรมีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์การประชาสังคม ทั้งในระดับชาติ และในระดับจังหวัด เพื่อเป็นการส่งเสริม

ความเข้มแข็งขององค์การประชาสังคม ให้มีกลไกขององค์การประชาสังคมเป็นองค์การประชาสังคมทั้งในระดับชาติและระดับจังหวัด โดยมีกฎหมายรับรองและมีงบประมาณสนับสนุน

๕) รัฐบาลควรมียุทธศาสตร์ส่งเสริมอาสาสมัครเพื่อสังคม ซึ่งเป็นบุคคลซึ่งอาสาเข้ามาช่วยเหลือสังคมด้วยความสมัครใจ เสียสละ โดยการพัฒนาอาสาสมัครให้มีความรู้ ความสามารถ อดทนอดกลั้นและคุณธรรม เพื่อจะได้เป็นกำลังสำคัญของสังคมในการป้องกันแก้ไขปัญหาสังคม การพัฒนาสังคม การส่งเสริมความมั่นคงของชาติ

๖) รัฐบาลควรมียุทธศาสตร์การส่งเสริมธุรกิจเพื่อสังคม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนธุรกิจเอกชนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม Corporate Social Responsibility หรือ CSR มีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหาสังคม การพัฒนาสังคม การส่งเสริมความมั่นคงของชาติ เพื่อร่วมกันสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม สังคมที่ทุกฝ่ายอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

๗) รัฐบาลควรมียุทธศาสตร์ระบบพัฒนาการประสานงาน ระหว่างภาคส่วนต่างๆ ที่ส่งเสริมประชาสังคม คือ ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน เพื่อการผนึกกำลังของภาคส่วนที่สำคัญของสังคมทั้ง ๔ ภาคส่วน ให้มีการประสานงาน ร่วมมือและร่วมใจกันอย่างใกล้ชิด เป็นเอกภาพ มีการประชุมปรึกษาหารือกันเป็นประจำ เพื่อให้ทุกภาคส่วนในสังคมได้ร่วมกันสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม สังคมแห่งความเมตตาเอื้ออาทรต่อกัน สังคมที่ทุกคนทุกฝ่ายอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

๔.๒ ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อองค์การประชาสังคม

๑) องค์การเอกชนควรจะมีการพัฒนาให้เป็นองค์การประชาสังคมที่สร้างสรรค์และพึงประสงค์ โดยมีคุณลักษณะ ดังนี้

- ๑.๑) มีวัตถุประสงค์เพื่อประชาชนและสังคมอย่างชัดเจนและแท้จริง
- ๑.๒) มีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ
- ๑.๓) มีการจัดการที่มีประสิทธิผล
- ๑.๔) มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้
- ๑.๕) เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของประชาชน

๒) องค์การประชาสังคม จะต้องพัฒนาองค์การให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการบริหารและการจัดการ เป็นธรรมาภิบาล โปร่งใส ตรวจสอบได้ คณะกรรมการขององค์การจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเสียสละ ความซื่อสัตย์สุจริต

๓) องค์การประชาสังคมจะต้องดำเนินงานให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชน สังคม และประเทศชาติ มีบทบาทที่สำคัญในการป้องกันแก้ไขปัญหาสังคม การพัฒนาสังคม การส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ

๔) องค์การประชาสังคมควรส่งเสริมสนับสนุนอาสาสมัครเพื่อสังคม เพื่อให้อาสาสมัครเพื่อสังคมมีความรู้ ความสามารถ มีอุดมการณ์ มีความเสียสละ ยกย่อง ให้ขวัญและกำลังใจแก่อาสาสมัครเพื่อสังคมที่มีผลงานดีเด่น ที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน สังคม และประเทศชาติ

๕) องค์การประชาสังคมควรส่งเสริมการปลูกจิตสำนึกและค่านิยมเกี่ยวกับการให้ การมีความสุขด้วยการให้ ตามพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานเนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ ในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๕ ซึ่งมีข้อความดังนี้

“คุณธรรมข้อหนึ่งที่ยังมีอยู่อย่างบริบูรณ์ในจิตใจของคนไทยก็คือ การให้ การให้นี้ไม่ว่าจะให้สิ่งใด แก่ผู้ใด โดยสถานใดก็ตาม เป็นสิ่งที่พึงประสงค์อย่างยิ่ง เพราะเป็นเครื่องประสานไมตรีอย่างสำคัญระหว่างบุคคลกับบุคคล และให้สังคมมีความมั่นคงเป็นปึกแผ่นด้วยสามัคคีธรรม”

“ข้าพเจ้าจึงปรารถนาอย่างยิ่ง ที่จะเห็นชาวไทยมีความสุขถ้วนหน้ากัน ด้วยการให้ คือให้ความรัก ความเมตตาแก่กัน ให้น้ำใจไมตรีกัน ให้อภัยไม่ถือโทษ โกรธเคืองกัน ให้การสงเคราะห์ อนุเคราะห์กัน โดยมุ่งดี มุ่งเจริญต่อกัน ด้วยความบริสุทธิ์ และจริงใจ”

องค์การประชาสังคม ควรส่งเสริมสนับสนุนการเผยแพร่และการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ซึ่งมีหลักการที่สำคัญ ๓ ประการ และเงื่อนไขสำคัญ ๒ ประการ

หลักการที่สำคัญ ๓ ประการ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี

เงื่อนไขที่สำคัญ ๒ ประการ คือ เงื่อนไขความรู้มีความรอบรู้ เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน และเงื่อนไขคุณธรรม มีจิตสำนึกในด้านคุณธรรมและจริยธรรม เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน มีความพอประมาณ ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

๖) องค์การประชาสังคมควรส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นแกนหลักของความมั่นคงของชาติ เผยแพร่ความสำคัญของสถาบันทั้งสาม ร่วมในการรณรงค์ความจงรักภักดี การแสดงความกตัญญูต่องานต่อสถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์

๗) องค์การประชาสังคมควรมีบทบาทและส่วนร่วมในการส่งเสริมการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาของไทยมีคุณภาพ เป็นปัจจัยและยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาคนไทยให้มีคุณธรรมและคุณภาพ พัฒนาสังคมให้มีความสงบเรียบร้อย พัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญมั่นคงก้าวหน้าอย่างบูรณาการและยั่งยืนในทุกด้าน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมืองและการปกครอง

๘) องค์การประชาสังคม ควรมีบทบาทและส่วนร่วมในการส่งเสริมศาสนาโดยเฉพาะพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติ ร่วมกันรณรงค์ให้ตระหนักถึงความสำคัญของศาสนา ให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่นับถือ ส่งเสริมความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างศาสนิกชนของศาสนาต่างๆ เพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม สังคมแห่งความเมตตาเอื้ออาทรต่อกัน สังคมที่ทุกคนทุกฝ่ายอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

๙) องค์การประชาสังคมควรมีบทบาทและส่วนร่วมในการส่งเสริมวัฒนธรรมมรดกและร่วมกันอนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ ไม่ลุ่มหลงและตกเป็นทาสของวัฒนธรรมต่างประเทศที่ไม่เหมาะสม ส่งเสริมค่านิยมที่ถูกต้องและพึงประสงค์ เช่น ค่านิยมในการทำความดี ค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ต่อต้านการทุจริต ส่งเสริมการปฏิบัติตามวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ คือ วัฒนธรรมเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ วัฒนธรรมประชาธิปไตย วัฒนธรรมในการทำงาน วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต วัฒนธรรมอยู่ร่วมกันในสังคม

.....